

ÜNİTE III

SÖZLÜ ANLATIM

1. Röportaj
2. Mülakat (Görüşme)
3. Söylev (Hitabet, Nutuk)

Özet

Test III

BU BÖLÜMÜN AMAÇLARI

Bu üniteyi çalışıp bitirdiğinizde;

- * Röportaj türünün özelliklerini belirleyecek ve bu türde metin oluşturacak,
- * Mülâkat türünün özelliklerini belirleyecek ve bu türde metin oluşturacak,
- * Söylev türünün özelliklerini belirleyecek ve bu türde metin oluşturacaksınız.

NASIL ÇALIŞMALIYIZ?

- * Bilmediğiniz sözcük ve kavramların anlamlarını sözlüğe bakmadan önce metinden tahmin ediniz. Daha sonra sözcüklerin açıklamasını okuyunuz.
- * Örnek metni veya metin parçasını dikkatlice okuyup anlatılmak istenen duygu ve düşünceleri kavramaya çalışınız.
- * Konu içinde size yöneltilen soruları yanıtlayınız.
- * Uyarıları dikkatle okuyun, gerekiyorsa yazınız.
- * Yazar adını, eser adını ve önemli kavramları yazarak çalışınız.
- * Ünite sonundaki testi çözünüz. Cevaplayamadığınız soruyla ilgili konuyu, tekrar dönüp dikkatle okuyunuz.
- * İncelediğiniz metin türü ile ilgili başka yazıları da okuyarak öğrendiğiniz bilgileri değerlendiriniz.
- * Daha geniş bilgi için ansiklopediden, edebiyat tarihinden ve İnternet'ten yararlanınız.

1. RÖPORTAJ

1. Tanımı

Herhangi bir konu ya da sorunun değişik boyutlarıyla ele alınıp işlendiği gazete ve dergi yazılarına röportaj denir.

Röportaj, gazete haberlerinin daha genişletilmiş ve yazarın kişisel görüşleriyle zenginleştirilmiş yazılardır.

2. Özellikleri

- Röportaj yapan kişi, röportajında elde ettiği bilgilerle kendi görüş ve düşüncelerine de yer verir.
- Genellikle bu yazılar çeşitli ses kayıtları, belge ve fotoğraflarla tamamlanır. Röportaj yazarı, gördüklerinin fotoğraflarını da çekerek yazısına ekler.
- Röportajda önemli olan, birçok kişinin gördüğü ve bildiği şeyleri ustaca dile getirmektir.
- Röportajcı, yalnızca gördükleriyle, izlenimleriyle yetinmez. Konuyla ilgili derinlemesine araştırma ve inceleme yapar, ilgililerin bilgisine başvurur.
- Röportajcının amacı, konuyu çarpıtmadan belgesel olarak okuyucuya sunmak, okuyucuyu konunun içinde yaşatmak, kamuoyunu aydınlatmaktır.
- Röportajlar, okuyucunun dikkatini çekecek ve onları bazı konularda düşündürecek biçimde düzenlenir.
- Röportaj, tek bir yazı olabileceği gibi, aynı konuda dizi yazı da olabilir.
- Röportajlarda öğretici, açıklayıcı, kanıtlayıcı, betimleyici vb. anlatım türlerinden yararlanılır.

Konularına göre röportajlar

- **Bir yeri konu alan röportajlar** (Röportajı yapılan yerin bütün özellikleri bilinmeli. Bu nedenle ilginç yönlerin film, ses kayıt ve fotoğraflarla belgelenmesi gerekir.)
- **İnsanı konu alan röportajlar** (Belli bir alanda üne kavuşmuş kişilerin özellikleri belirtilir.)
- **Eşyayı konu alan röportajlar** (Haber konusu olan eşya, her yönüyle bilinmeli; dikkat çekecek ve okuyanları düşündürecek yönleriyle anlatılmalıdır.)

RÖPORTAJ ÖRNEĞİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Farklı kültürleri tanımak kişilere nasıl bir yarar sağlar? Siz de farklı kültürlerden kişilerle tanışmak ister miydiniz?

TEMA Vakfı

08.01.2006 13:32:20

Gönüllü bir organizasyon TEMA, bize sunulmuş doğa güzelliklerimizi korumakta onlardan daha iyisi yok ülkemizde...Organizasyonun yapısı, içeriği, aktiviteleri ve çalışanlarının kişisel gelişimlerine verdikleri önem üzerine, TEMA Eğitim Bölüm Başkanı Sayın Celal Ergün ile görüştük.

Tüm TEMA gönüllülerine sosyal sorumluluk anlamında yaptıkları çalışmalardan dolayı sonsuz teşekkürler...

Röportaj: Pınar KULALI

Celal Bey, okuyucularımıza kendinizden ve TEMA'da aldığınız görevinizden biraz bahseder misiniz?

1996 yılı sonundan itibaren TEMA Vakfında görev yapmaktayım. 1997 Temmuz ayından itibaren de Eğitim Bölüm Başkanlığını yürütmekteyim. TEMA Vakfı'nda Eğitim Stratejisi; eğitim hedefine ulaşmada elde mevcut ve elde edilmesi mümkün tüm kaynakları uygun, sistemli ve etkili bir biçimde kullanma prensibine dayanmaktadır. Vakıf, bu doğrultuda, çeşitli kurum ve kuruluşlarla eğitim iş birliği yaparak, eğitim etkinlikleri düzenleyerek, bunları yayınlar ve eğitim materyali geliştirerek desteklemektedir.

Eğitim Bölümünün Görevleri:

- Vakfın amacını gerçekleştirmek için gerekli eğitim hedeflerini ve stratejisini belirlemek.
- TEMA Vakfının eğitim faaliyetlerini yönlendirmek
- Kurum ve kuruluşlarla eğitim iş birliği yapmak, bu faaliyetlerinin genel esaslarını tespit etmek, yürütülmesini ve geliştirilmesini takip etmek.
- Eğitim seminerleri, konferanslar gibi eğitim faaliyetlerini planlamak
- Eğiticileri eğitmek, eğiticileri ve uzmanları planlamak
- Doğa ve erozyon eğitim kamplarını planlamak ve icra etmek
- Eğitim projeleri geliştirmek

- Eğitim sonuçları değerlendirmesi yapmak için anketler hazırlamak, bu anketleri değerlendirmek ve arşivini oluşturmak.
- Eğitim katılımcı bilgilerini hazırlamak ve arşivini oluşturmak.
- Eğitim bütçesini hazırlamak.
- Dışarıdan gelen eğitim bilgi taleplerini karşılamak
- TEMA Yayınları'nın hazırlanması ve basımı
- Yazar ve çizerlerle telif protokolleri hazırlamak
- Kurum ve şahıslarla yayın telif sözleşmesi yapmak
- Eğitim materyali üretimi
- Teknik danışma kurulu üyeleri listelerini oluşturma ve güncellemek.
- Danışma toplantıları planlaması yapmak
- TEMA Web sitesinin geliştirilmesi ve güncellenmesi
- Belge-Bilgi Merkezi çalışmaları
- Sergi faaliyetlerini düzenlemek ve koordine etmek

**TEMA, sosyal sorumluluk açısından gençlere nasıl bir misyon yüklemektedir?
Kuruluş amacından bahseder misiniz?**

TEMA Vakfı, 11 Eylül 1992 tarihinde Birleşmiş Milletler Çevre Ödülü sahibi Hayrettin KARACA ve iş adamı Nihat GÖKYİĞİT tarafından kurulmuştur.

TEMA Vakfının Amacı: Erozyon, çoraklaşma, çölleşme, yanlış arazi kullanımı, doğuracağı sonuçlar ve alınacak önlemler ile biyolojik çeşitlilik, toprak, su ve diğer doğal varlıkların korunması, verimli kılınması ile ilgili konuları halkımıza anlatarak bilgilendirmek ve bilinçlendirmek, böylece oluşturulacak bilinçli ve güçlü kamuoyunun desteği ve baskısı ile hükûmetleri bu konularda gerçekçi ve uygulanabilir önlemler almaya ve uygulamaya teşvik etmektir.

TEMA Vakfının Hedefi: Ülkemizi yöneten ve yönetecek olan siyasi güçleri, erozyon sorununa çare bulmadan iktidar olamayacaklarına inandıracak kadar güçlü bir kamuoyu oluşturmaktır.

Bu amaç ve hedef doğrultusunda yalnız gençlerimize değil tüm topluma bilinçli bir baskı grubu oluşturma misyonu yüklenmektedir. Bu misyon üç kelime ile özetlenebilir :

Bilgi – İlgi - Tepki

Kimler TEMA'ya üye olabilir ve şartları nelerdir?

Her şeyden önce bir vakıfız. Üyelik yok gönüllülük var. Gönüllük konusunda ayrıntılı bilgiyi www.tema.org.tr'den edinebilirsiniz.

TEMA, Eğitim Bölümünün çalışmaları ve faaliyetleri ile ilgili bilgi verebilir misiniz?

Eğitim Bölümü; Eğitim Bölümü Başkanı, Program Geliştirme ve Yayın Uzmanı, Materyal Geliştirme Uzmanı, Eğitim Etkinlikleri Uzmanı ve Belge Bilgi Merkezi (BBM) Sorumlusu olmak üzere 5 kişilik profesyonel bir kadro ile çalışmaktadır. Ayrıca, çeşitli seminer, konferans, panel vb. etkinlikler için yapılan planlamaya göre bir araya gelen üniversitelerdeki öğretim üyeleri ile, emekli olmuş öğretim üyelerinden (19 Profesör, 4 Doçent, 7 Yardımcı Doçent, 2 Doktor, 1 Araştırma görevlisi) oluşan bir öğretim kadrosu bulunmaktadır.

TEMA Vakfında eğitimin hedefi; erozyon, çoraklaşma, çölleşme ve yanlış arazi kullanımının sebep ve sonuçları, alınacak önlemler, toprağın ve doğal varlıkların korunması hususlarında bilinçli ve güçlü bir kamuoyu oluşturmaktır. Bu bilinçli toplumun; toprağın, ormanlar, meralar ve tarım alanlarının önemini bilen ve onları koruyan, erozyon, çoraklaşma, çölleşme, yanlış arazi kullanımı ve bunların doğuracağı olumsuz sonuçlar konusunda bilgili, her türlü canlıyı (biyo çeşitliliği) koruyan, bitkilendirme konusunda duyarlı ve aktif, çevre koruma bilincine sahip, tutum ve davranışları ile örnek, sorumlu vatandaşlık bilinci gelişmiş bireylerden oluşması hedeflenmektedir.

Vakıf, bu doğrultuda, eğitim etkinlikleri düzenleyerek, çeşitli kurum ve kuruluşlarla eğitim iş birliği yaparak, bunları yayımlar ve eğitim materyali geliştirerek desteklemektedir.

Eğitim iş birlikleri; eğitimcilerin eğitimi kapsamındaki çalışmaları kurumlarla eş güdümlü yürütmek amacıyla; başta Milli Eğitim Bakanlığı ve Silahlı Kuvvetler olmak üzere İçişleri Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve üniversiteler gibi çeşitli kurumlarla eğitim iş birliği yapılmaktadır.

Genelde ne tip etkinlikler yapılmaktadır?

Eğitim etkinlikleri üzerinde çok fazla durmaktayız.

Erozyon Eğitim Seminerleri ; erozyon eğitimini geniş kitlelere ulaştırmak ve bu konuda bilgi edinmek ve çevresini de bilgilendirmek isteyen gönüllülerimize eğitim vermek amacıyla çeşitli illerde halka açık iki gün süreli Erozyon Eğitim Seminerleri düzenlenmiştir.

Bu güne kadar erozyon eğitim seminerlerine 6.465 kişi katılmıştır.

Doğa ve Erozyon Eğitim Kampları (Yaz Okulu); TEMA Vakfınca erozyon, doğurduğu sonuçlar ve alınacak önlemler konusu ile doğal varlıkları tanıtarak korunmasını sağlamak, arazide uygulamalı ve görsel eğitim vermek, eğitim sonunda katılımcıların çevrelerinde bilgilendirme yapmalarına imkân sağlayacak nitelikleri kazandırmak amacıyla; her yıl TEMMUZ ve AĞUSTOS aylarında “Doğa ve Erozyon Eğitim Kampı (Yaz Okulu)” düzenlenmektedir. Kamplara TEMA temsilcileri (TT) ve yardımcıları, TEMA Eğitimcileri, öğretmenler, izci liderleri, din görevlileri, tarım danışmanları, Genç TEMA Teşkilatı, üniversite öğrencileri, Yavru TEMA Teşkilatı katılmaktadır.1997–2005 yılı Doğa ve Erozyon Eğitim Kampına 2.722 kişi katılmıştır.

Konferans, Panel ve Sohbet Toplantıları;TEMA Gönüllü Temsilciliklerince 1996-2005 yıllarında, çeşitli kurumlarda, özel kuruluşlarda, okullarda, üniversitelerde ve halkımıza konferanslar, paneller ve sohbet toplantıları düzenlenmiştir. Bu etkinliklere 2.500.000 kişi katılmıştır.

TEMA, reklam amaçlı hangi basılı materyalleri kullanmaktadır?

TEMA Vakfı bilgi toplumu olma çabalarına katkıda bulunmak amacıyla; mücadele konularında ve çeşitli çevre konularında çeşitli yayınları kamuoyunun istifadesine sunmuştur (50 kitap). TÜBİTAK ve TEMA Vakfı arasında gerçekleştirilen iş birliği ile 7 kitap yayınlanmıştır. TEMA Vakfı Çocuk Kitapları olarak 12 kitap yayınlanmıştır. 2004 yılı itibarıyla toplam yayın sayısı 69'a ulaşmıştır.

TEMA Vakfınca farklı konulardaki sunumların, doküman ve belgelerin, belgesel filmlerin yer aldığı eğitim CD'leri üretilmektedir. Mücadele konularımız ile çeşitli çevre konularındaki birçok bilgiyi kapsayan eğitim CD'leri çeşitli eğitimlerimize katılan katılımcıların ve araştırmacıların yararlanması için verilmektedir.

Eğitim CD'si 2000 yılında 3.000 adet basılmış ve yeni konular eklenerek ve güncellemeler yapılarak 2002 yılında 3000 adet, 2004 ve 2005 yıllarında da 2000 adet daha CD çoğaltılarak dağıtılmıştır. 2006 yılı için eğitim CD'si Nisan ayında basılmıştır. Eğitim CD'si 2 adet olarak üretilmiştir. CD'lerden birinde yalnızca Aral ve Macahel Belgeselleri dışında ise çeşitli konulardaki sunumlar, dokümanlar, TEMA Vakfı Yayınları yer almaktadır.

Celal Bey, size göre TEMA'nın temel değerlerinden biri olan ' Gönüllülük ilkesi' bireylerin kişisel gelişimlerinde nasıl bir önem taşımaktadır?

Çağdaş toplumlarda devlet kontrol eder, yönetimi ve düzeni sağlar.İş dünyası eşya ve hizmet üretir ve amacı kârdır. Kâr amaçsız kuruluşlar ise insanı ve dolayısıyla toplumu değiştirir, hedefleri sadece budur. Kâr amaçsız kuruluşlar sorumlu vatandaşlık bilincinin, kalitenin ve çağdaş demokrasinin temeli ve teminatıdır.

ABD'nde her iki vatandaştan bir tanesi haftada en az üç saat bu kuruluşlarda

çalışmaktadır ve ülkenin gayri safi milli hasılasının %3'ünü bu kuruluşlar oluşturmaktadır.

Dünyadaki pek çok sorunun çözümünde, devletlerin ve milletlerarası kuruluşların çabalarının yeterli olmadığı görülmüş ve bu alanlarda, devletin dışında, vatandaşlar tarafından kurulup gönüllülük esasına göre çalışan örgütlerin çok önemli roller oynayabilecekleri anlaşılmıştır. Bu rollerin en başında ulusal ve uluslararası arenalarda, yöneticilerin ve resmi karar merciiindikilerin çeşitli nedenlerle dikkate almadıkları ya da alamadıkları gelişmeyle doğrudan bağlantılı bazı konuların, toplumların ve bu kişilerin dikkatine sunulması işlevi gelmektedir.

Küreselleşen dünyada, STK'ların durumu "ağ'lar toplumu" oluşturmak için önemlidir. Örneğin ekoloji sorunu ulus devlet yaklaşımı ile çözülemez. Sorun evrenseldir. Öyleyse ağ'lar toplumu olmak durumundayız. Dünyadaki tüm halklarla birlikte, düzenleyerek, değişerek, sosyal hareketler oluşturarak örgütlenmek gerekmektedir. Bu örgütlenme STK demektir.

Gönüllülük yasal olmanın temelidir. Bireyler kendi özel yaşamlarında elde ettikleri kaynakları kamuya yarar sağlamak için kullanabilirler veya bunu yapmayı bu kaynakları kendi özel ihtiyaçlarında kullanabilirler. Bu kişisel bir tercihtir. Kişi kendi düşünce yapısına bağlı olarak, tercihini yasalar çerçevesi içinde kalmak koşuluyla kullanmakta serbesttir. Kimse kimseye neden gönüllü bir iş yapıyorsun diyemez. Devlet de diyemez. STK'ları, gönüllü hizmet veren idealist insanların varlığı ile bir anlam bulur ve başarıya ulaşır. Bunlara bir örnekte Vakfımıza TEMA Temsilcilerinin ve Gönüllü Sorumlularının katkılarıdır.

Okuyucularımızla özellikle ' eğitim ve önemi ' ile ilgili paylaşmak istedikleriniz nelerdir?

Çevre sorunları temelde insan ve toplum kaynaklı olup, bu sorunların ortaya çıkmasında insanın tutum ve davranışları etkili olmaktadır. Bu tutum ve davranışları insanın sahip olduğu değer yargıları yönetmektedir. Toplumumuz dikkate alındığında görülür ki doğal kaynaklara ilişkin değer yargılarımız dolayısıyla tutum ve davranışlarımız "kısa dönemli çıkar" ve "doğrudan çıkar" sağlama üzerine kurulmuştur. Uzun dönemli ve dolaylı çıkarlar pek dikkate alınmamaktadır. Böyle değer yargıları "halk" için olduğu kadar "aydın" kesim için de geçerlidir. Halkla siyasiler arasında kısa dönemli ve oy temeline dayalı çıkar ilişkisi geçerli olduğundan halkın ve yönetimin değer yargıları olumsuz bir noktada buluşmuştur. Bu bakımdan doğal kaynakların akılcı, ödünsüz ve uzun dönemli bilinç çerçevesinde kullanımı konusunda "toplumsal ve siyasi irade zayıflığı" ortaya çıkmıştır. Başka bir deyişle doğal kaynakları kullanırken yapılan yanlışlıkların giderilmesi yolunda ne halkta yeterli bir talep ne de yönetimde yeterli bir hareket vardır. Kuşkusuz demokrasimiz gelişip sivil toplum örgütlerinin etkinlikleri arttıkça ve "bilgi toplumu" niteliği kazanıldıkça bu tablo da değişecektir.

Bilgi toplumu olabilmenin en önemli unsuru, kuşkusuz olarak eğitimidir. Çünkü bu, temelde insanın doğaya bakışı, doğayla olan ilişkisi kısacası yaşam tarzı ile doğrudan ilgilidir. Bu yönde gerekli olabilecek tutum ve davranış değişiklikleri ise ancak sistemli ve etkili bir eğitim desteği ile çabuklaştırılabilir ve gerçekleştirilebilir.

<http://egitim.milliyet.com.tr/roportajlar>

METİN ÜZERİNDE ÇALIŞMALAR

1. Okuduğunuz metin konusu bakımından ne tür bir röportajdır?
2. Röportaj yapılan kişi kimdir? Neden kendisiyle röportaj yapılıyor?
3. Röportaj yapan kişi, “Tema Vakfı” hakkında bilgiye sahip mi? Bunu nereden anlıyorsunuz?
4. “Tema Vakfı”nın görevleri nelerdir?
5. Yapılan röportaj ilginizi çekti mi? Neden?
6. Metni açıklık, akıcılık, duruluk ve yalınlık bakımlarından inceleyiniz.
7. Metinde hangi anlatım türü/türleri kullanılmıştır?
8. Metinde anlatım bozukluğu olan cümleler var mı?
9. Metinde dil hangi işlevde kullanılmıştır?
10. Metnin son paragrafındaki sözcükleri yapı bakımından inceleyiniz.

Dil Bilgisi

Hatırlatma

Yapı Bakımından Sözcükler

Basit Sözcük

Kök hâlindeki sözcüklerdir. Herhangi bir yapım eki almamış sözcüklere **basit sözcükler** denildiğini hatırlayınız.

Örnekler:

kapı, geldi, güzel, yarın, okulda vb.

Basit sözcükler çekim ekleri alır.

Türemiş Sözcük

Kök sözcüklerin, yapım eki alarak yeni anlam kazanmasıyla oluşan sözcüklere **türemiş sözcük** denildiğini hatırlayınız.

Örnekler

Bil – gi	Bilgi
Bil – inç	Bilinç
Say – gı	Saygı
Son – suz – luk	Sonsuzluk
Sınır – sız – ca	Sınırsızca

Yapım ekleriyle birlikte çekim ekleri de kullanılabilir.

Örnekler

Bil - im – in	Bilimin
Say – gı – da	Saygıda

Birleşik Sözcük

Birden çok sözcüğün birleşerek yeni bir kavram oluşturduğu sözcüklere **birleşik sözcük** denildiğini hatırlayınız.

Örnekler

Bilgi	– sayar	Bilgisayar
Kahraman	– Maraş	Kahramanmaraş
Hanım	– eli	Hanımeli
İmam	- bayıldı	İmambayıldı
Gül	- veren	Gülveren

Siz de herhangi bir konuda ön hazırlık yaparak bir röportaj gerçekleştiriniz (Röportaj yapmadan önce neler bilmeniz gerektiğini ve nasıl hazırlanacağını konusunda bir plan yapınız.

2. MÜLAKAT (GÖRÜŞME)

1. Tanımı

Mülakat buluşma, görüşme, konuşma anlamına da gelmektedir.

Zamanın ünlü kişilerini herhangi bir gazetecinin ziyaret etmesi ve ona alanıyla ilgili sorular sorarak sorularına cevap almasıdır.

2. Özellikleri

- Mülakat metinleri öğretici ve ufuk açıcudur.
- Alanında tanınmış kişilerle mülakat yapılır.
- Alınan cevaplar, aynen ve yorumlanmadan yayımlanır.

Mülakat yazılarında; görüşülen kimsenin adı, ne işle uğraştığı, hangi amaç için kendisiyle konuşulduğu, buluşma yeri; sorular ve cevaplar; mülakat yapılan kimsenin o konu üzerindeki temel görüşü belirtilmelidir.

- Cümleler açık, yalın olmalı; diyalog çizgisinden ve tırnak işaretinden faydalanılmalıdır.
- Genelde söyleşmeye bağlı anlatım türü kullanılır.

Mülakat yapan kişi;

- Mülakat yapacağı kişiden görüşme zamanını belirlemesini istemeli,
- Konuşacağı kişi ve konu hakkında bilgi edinmeli, ön hazırlık yapmalı,
- Sabırlı, dikkatli ve nazik olmalı,
- Söz başka bir konuya atarsa, tekrar konuyu toparlamalı ve konuya dönmeli,
- Kültürü ve becerisiyle karşısındakini konuşmaya ikna edebilecek beceriye sahip olmalı,
- Hep kendi konuşarak karşısındaki kişiyi sıkmamalıdır.

MÜLAKAT ÖRNEĞİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Necati Cumalı'nın hangi eserlerini okudunuz?

NECATİ CUMALI İLE GÖRÜŞME

Aşağıdaki görüşme, 21 Eylül 2000 tarihinde İstanbul'da Necati Cumalı vefat etmeden dört ay önce evinde yapılmıştır.

Mülakatı yapan: Dr. Serap Akcaoğlu Saydım

Hocam bize çocukluğunuzdan bahseder misiniz?

Uzun açtınız konuları. Ahh! Kaç seneyi anlatmam lazım. Çocukluğum uzun, 75 yıl önceki yıl. Sabaha kadar anlat bitmez. Benim doğumum Florina. Ben 13 Ocak 1921'de Florina'da doğdum. Cennet gibi bir yer. Onlar sonradan davet de ettiler bizi, gittik. Çok güzel bir yer. Biz Kurtuluş Savaşı'ndan sonra Türkiye'ye geldik; Türkiye'deki Rumlar gitti. Yunanistan'daki Türkler de geldi (Balkanlar'daki Türkler de geldi.). Biz o göçmenlerdeniz. Florina'da çok Türk vardır. Onlar kendi yurtlarına döndü, biz yurdumuza, 1925, 1926 yıllarında yok, daha erken olmalı 1923'te. Kurtuluş Savaşı bitti. Ben o zaman çok küçüktüm iki, bilemedin üç. Ama büyüdükçe dedemin, babamın Makedonya'daki maceralarını hep dinledim. Makedonya 1900'de babam ve annemden can kulağıyla dinlediğim o günlere ait hikâyeler vardır. Viran Dağlar'daki Zülfikar Bey de öyle. Gerçekten yaşamış.

Mübadele oldu geldik. Çok kardeşçe oldu, çok. Onlar çok misafirperverdirler. Yani dillerinin tatlılığına doyum olmaz. Çok konukseverdirler. Hiç pinti değillerdi, hiç. Tatlı dil, güler yüz. Tanımışsanız görürsünüz terbiyelerini. Siz şimdi Selânik'e gidin tanımadığınız bir yere oturun size bir çay kahve ikram edilir, tanısın tanımasın bir şeyler yaparlar. Karımla birkaç defa sonraları gittik. Sanıyorum Berin'in de izlenimleri

olumludur. Öyledir değil mi? Yaa! Bir kere daha gitsem, görsem oraları iyi olacak. Küçük ama medeni bir şehir. Ortasından bir nehir geçer. Yağmur başladı mı nehirdeki sular kaynar. Küçükken o nehir bana ne kadar da uzak gelirdi. Şimdi altı adımlık yol. Gitme diye de tembih ederlerdi ama tehlikenin nereden geleceğini sezerdim. Arada bir gider akan sulara bakardım. Doğduğum yer çok güzeldir.

Urla'ya geldik. Urla da çok güzel bir yer. Hele o zamanlar çok çok daha güzeldi. Urla'nın çok parlak geçmişi var. Çok zengindi. Nereye bakarsanız bakın yeri görmek mümkün değil. Hep bağ bağ bağ... Çok güzel bağları vardı. Tabii ekonomik olaylar, 31 buhranı şu bu her yeri zarara soktuğu gibi, Urla'nın o bağlarının da sökülmesine yol açtı. Düşünün siz üzüm satarken bayram yapardı Urlalılar. O zamanın parasıyla 60 kuruşa, 70 kuruşa üzüm satarlardı. Buhrandan sonra 4,5'a üzüm satacağsın, o kadar da masraflıdır ki gitti o güzelim bağlar. Urla'da geçirdiğim çocukluğuma ait anılarımdan en ufak bir şey silinmemiştir. Romanlarımı okurken bu sözümü hatırlayacaksınız. Zeliş'in "Giriş" bölümünden de canlanacak söylediklerim. Bizim kendi bağımız yüksekte kalırdı. Hatırlarım her yer yeşil yeşil, kilometrelerce yeşil. O bağlarda yeşile boyardı Urla'yı. O zamana göre Urla şimdi geliştii, büyüdü, kalabalık bir şehir oldu. Çok severim Urla'yı ve iltimas değildir benim Urla'yı sevmem. Biraz dünyayı gezdim. Urla meşhur. Limanı var, limanıyla mal gönderiyor, mal karşılıyor. Ben dünyanın pek çok yerine davet edildim (Atina, Sofya, Moskova, Yugoslavya, Çekoslovakya, Amerika, Finlandiya, İsrail, İran, bütün Avrupa, Fransa, İngiltere...). Hatta Fransa ve İsrail'de yaşadım da. Tiyatrolar ülkesi Fransa. Gençliğimin para bakımından sıkıntılı günleri. Her şey çalışılarak kazanılır. Ben parayı da sanatımı da çalışarak kazandım. Masa başı uydurmacılığı yoktur bende. Neyse...

Babam toprak sahibiydi, tarım işleriyle uğraşır annem de ona yardım ederdi. Biz altı kardeşтик. Ben en büyüğüm. En küçük de Aydın Cumalı. Resimler, sergiler açar şimdi, çeşitli galerilerde. En büyük en küçük erkek, arada dört tane kız var. İki Ankara'da oturur, ikisi İstanbul'da. Karım edebiyata yakın. Berin'in de bazı faaliyetleri olmuştur. Basın yayında çalışıyordu. Basın Ateşeliği yaptı. Eşimi tanımayan yoktu. İstanbul'un en güzel kızıydı. Bizi Allah karşılaştırdı. "Kısmetin burada gel, gör." dedi. Ben İstanbul'a gelen giden namlı şanlı bir avukattım. Önce Boş Beşik'in oynandığı Eminönü Halkevinde gördüm. Eşim o zaman üniversite talebesiydi. Sonra da konferanslarda birkaç kez ve radyoevinde karşılaştık. Berin Radyoevinin üst katında basın yayında çalışıyordu, ben de alt kattaydım. Evlendikten sonra karım bir ara Paris Basın Ateşesi oldu. Onunla da gittik, kaldık bir süre. İsrail'de de Basın Ateşeliği yaptı ve bir buçuk yıl kaldık. Farklı bir kültür. Bizim için deneyim oldu. O günlere ait düşüncelerimin yansımasıdır "Yakub'un Koyunları" da.

Ama Urla başka. Urla'da, İzmir'de, İstanbul'da avukatlık yaptım. İstanbul'da bazı müesseselerin avukatı oldum. Sonra İzmir'den Fransa'ya gittik. Fransa'dan da 1958'de döndük; İstanbul'a yerleştik.

Florina ve Urla'dan sonra İstanbul'un sizin hayatınızda yeri nedir?

İstanbul için benim bir şey söylemek haddim mi Hanımefendi? İstanbul için bütün dünya vermiş notunu. Yani “İstersen git der İstanbul beni beğenmedinse.” İstanbul'un bana ihtiyacı mı var? Şair Nedim' de görmüş, Yahya Kemal' de, Namık Kemal' de. Görmüş oğlu görmüş. İşte bizi de bir kenardan görüyor. Her ne kadar benim eserlerim Urla'da geçse de İstanbul'un yeri de azımsanmayacak kadar önemlidir.

Hocam nasıl bir öğrenciydiniz?

Çok çalışkandım. Ders çalışmama gerek yoktu. Giderim okula, gelirim. Hiç evde kitap açtığımı kimse hatırlamaz. Sonra hiç unutmam orta mektepte ydim, amcamgilin yanında kalıyordum. Yengemin “Sen nasıl alıyorsun bu numaraları hiç ders çalıştığımı görmedim.” dediğini çok iyi hatırlarım. Urla'da ilk okuduğum okulda dördüncü sınıf vardı beş yoktu. Urla'da İkinci Okul vardı, dört yıllıktı. Beşinci sınıf açılmamıştı; sonra açıldı. Beşi geçtiğim zaman Birinci Okula geldim. İlkokullarım, Birinci Okul ve İkinci Okuldur. Eskiden öyleydi. Birinci, İkinci, Üçüncü Okul diye giderdi. Birinci Okul'da, birden beşe kadar bütün sınıfların olması gerekirdi. Pekiyi, pekiyi, yazılılar hep beş. İlkokuldan sonra dayımın yanında İzmir'de okudum. Ortaokul da hep böyle geçti. Sınıfın iyileri arasındaydım. Hiç ikmale kalmadım. Maalesef sınıfta kalmak talihi bana hiç uğramadı. Dinlemek yeterdi bana. Bir kez dinleyim bir şeyi yeterdi. İzmir Atatürk Lisesinde ikmallsiz sınıf geçmek, çok talihli babalara nasip olur. İzmir Atatürk Lisesi'ni bitirmek öyle herkese nasip olmaz. Çok sıkıydı; ama Allah biraz cömert davrandı mı kuluna işler kolaylaşıyor. O zamanlar hoca anlatırdı, ardından ben anlatırdım. Okul mokul bana dayanır mı? Hocalar gel bir de sen anlat derlerdi bana, kendileri anlattıktan sonra. Hukuku bitirmek de bana çelik çomak oynar gibi geldi. İş mi hukuku bitirmek? Genel kültürü olan bir adam için hukuku bitirmek hiçbir zorluk vermez. Hiç okumadığım konularda bile hocanın sorusuna cevap verirdim, genel kültür odur. Hukuku bitirdiğim zaman yirmi yaşındaydım, yirmi biri sürüyordum. Ardından Çanakkale, Ezine'ye askerlik görevimi yapmaya gittim.

Benim müthiş hafızam vardır, müthiş. Hafıza olmadan da yazarlık zordur. Öyle baka baka yazılmaz. Şimdi ben size otururum iki yaşımıdayken Florina'dayken büyük babamla gezimi anlatırım. Bugün bile hatırlarım. Değer verdiğim izlenimler kolay kolay silinmez. Hafızasız bir yazar ne yazabilir ki? Onun bunun için kâğıda bakıp yazamazsın. Şimdi artık yavaş yavaş hafızam kayboluyor.

- Ne dersin Berin var mı hafızam da zayıflama?

- Tabii ama geçecek, ilaçların etkisi.

- Ona sen kayıp mı diyorsun. Günde dört tane hap alıp da kimin hafızası zayıflamış. Gene benimkisi iyi. Doktorumun adını unutmuyorum.

Hocam edebiyatla ve edebiyat dergileriyle ne zaman tanıştınız?

Edebiyat doğuşumda var benim. Daha ben edebiyatçı olmadan benim edebiyatçı olacağımı, ben beş yaşındayken söylerlerdi. Ben altı yaşındayken okula başladım. Hocam edebiyatçı olacağımı bilirdi. Geometrim, hesabım da iyiydi ama, edebiyatım daha iyiydi. Kimi mühendis olacaksın derdi, kimi doktor, kimi de hatta çoğunluğu edebiyatçı olacaksın derdi. Ben hiç aldırmadım laflara, olacağımı oldum. Küçük yaştan beri Karagöz'e ilgim vardı. Kasabada ne seyredersen arkadaşlarımızla günlerce birbirimize anlatır, sonra da evimizin yanındaki küçük bir yerde, samanların arasında onlara gösteri yapardım. Bildiğimden değil, merakımdan. İzlediklerimden uydururdum.

Orta okuldan sonra edebiyat merakı başladı. Bir koltukta iki karpuz oldu. Edebiyata sabırla başladım ben. Bir tarafta dersler vardı bir tarafta sürekli okurdum. Çocukluğumda okul kütüphanelerindeki hikâyeleri okurdum. Ortamektepte Ömer Seyfettin, Sabahattin Ali, Sait Faik ünlerini yapmışlardı. Onları çok severek okudum. Reşat Nuri'yi severim. Çağına göre çok önemli bir yazar. Türkiye'nin gerçeklerine son derece anlayışla eğilmiştir. İyi kültürü vardır. Fransa'da bulunmuş, okumuş. Neyin önemli olduğunu neyin altı çizilmesi gerektiğini çok iyi biliyor. Türkiye gerçeklerine en iyi yaklaşan yazarların başında gelir. Halit Ziya Uşaklıgil de önemli bir yazar; ama Reşat Nuri unutulmaması gereken bir yazar. Okumadan yazar olunmaz.

İlk yazılarım, şiirlerim okul dergilerinde yayımlandı. Lisede Hüseyin Batuhan'la aramız çok iyiydi. O beni yazmak için çok teşvik etti. Akşam ya da uzun teneffüslerde buluşur sürekli konuşurduk. "Hadi yaz, yaz." derdi. Ben "Dur Hüseyin acele etme şu lise bitsin." derdim. İzmir Lisesi sıkı, yatılı da okuyorum. Bir tarafta dersler sınıfta kalacağım. Hüseyin Batuhan'la çok iyi arkadaşlık. Felsefe bölümünde profesördür. Lisede çok can ciğer arkadaşlık. O çok okurdu. Benim hayatım ise dağınıktı. Yatılı okuldan kaçır gezerdim. Hiç sebep yoktu gerçi kaçmam için. Gider Kordon'da dolaşır gelirdim. Hiç hapisaneye gelemem, ah yatılı okul!

Bizim edebiyat grubumuz olmadı. Lisede bireyseldim. Liseyi bitirir bitirmez yazılarım çıkmaya başladı. Lise de hikâye de yazdım ama, onları çok ortaya çıkarmadım. Önce mecmualara taşınmak aklıma gelmedi. Sonra yavaş yavaş başladı. Telif hakkımı da ödediler. Çok genç yaşta telif hakkı alarak verdim yazılarımı. Böylece avukatlığı bırakacak cesareti de gördüm kendimde. Avukatlıkta aklınız keserse, güven uyandırırsanız iyi para kazanırsınız. Ben avukatlıkta kalsaydım edebiyattaki kadar şöhretim olurdu. Belki de daha fazla. Ben iyi avukattım kızım. Edebiyatçılık da iyi avukat olmayı ister. Hikâyede ele aldığım kişinin bir çeşit müdafaasını yaparım. Edebiyatçının yaptığı nedir? Ortada savunulan bir olay vardır. Tanıtılmak istenen bir olay vardır. Olayı kendim yazıp kendim savunmuşumdur bazen. İlle de gidip satın almadım. Mesela arkada bir baba oğul konuşuyorlar. Diyelim ki bir cümlelerini duymuşumdur. Sonra benim için konu olmuştur genişleyerek. O benim artık duyarlığımın, o karşılaşmanın bende uyandırdığı etki ile yazarım. Ben romantik ya da

realist bir hikâye yazacağım diye düşünmem. Bir şey yazıldıktan sonra neyse çıkar değeri. Ben hikâye yazacağım diye başlarım yazmaya. Yazıldıktan sonra da nasıl bir hikâye olduğuna karar verirsiniz. Hatta böyle bir hüküm vermek de şart değil. İyi hikâye olması şart. Hiçbir yazar ben romantığım ya da realistim demez. Çünkü ikisini de yazan pek çok yazar var. Yazdığına bakıp not vermek gerekir. Hikâyede öz ya da çekirdek çok önemlidir. Öyle bir ipucu yakaladıysanız onu iyi değerlendirmeli, genişletebilmelisiniz. Eserinizin geleceği o çekirdeğin değerini bilmenizdedir.

Ben titiz çalışırım. Yazdığım müsveddelerde ne düzeltmeler ne çıkarmalar var arasında. Onlar hâlâ durur. Yazarım, yazdığım gün neşretmem. Bırakırım o demlensin. Sonra alırım. Aaa nasıl yazdım bunu der, silerim, düzeltirim. Özen göstermek zorundayım. Ben çalıştığım zaman sıkı çalışırım. İşte şahidi burada (eşi). Aynı evde karımla konuşmadığım günler oldu. Sabahın beşinde kalkar yazı masama otururum. Beş kere, altı kere tekrarlarım, üşenmem. Hepsini de daktiloyla yazarım basılmadan önce. Yazdım düzeltmelerini yaptım. Başlarken bir kere daha okurum. Ben şişirme iş yapmam. Hakkı neyse yazının bazen bir kere de çıkar. Bazen şaşılacak şekilde bir de bakarsınız başlamışsınız ve çıkmış yazı. Öyle beni şaşırtan yazılarım vardır. Okurum, tekrar ilave edilecek hiçbir şey bulamam. Bir daha okurum bekletirim. Sağlam yazılmış. Bu iyi, sağlam düşünülmüş demektir.

Kolay değil yazarlık. Yazar karısı olmak da kolay değil. Yazarlık ciddî çalışmayı gerektirir. Sabahın beşinde çok o masaya oturdum ben. Yazarım, bekletirim, düzeltirim ondan sonra tekrar daktiloyla yazarım. Gerekirse bir kez daha onun üzerinde düzeltme yaparım. Fransız yazarlar da böyle çalışır. Bir romanını yedi kere, sekiz, dokuz kere yazan Fransız yazarı çok işittim. O romanlar dünyaca meşhur ama yazarı da öyle çalışkan. Yazının hakkını veriyorlar. Tembellikle edebiyat olmaz. Beni kimse meyhanede, şurada burada göremez. Ancak ve ancak bir yeni kitap bitiririm de bir gece eşimle dostumla onu kutlarım.

İlk hikâye kitabım Yalnız Kadın. Titizlik bir yana ikinci baskıda hikâyelerin dilini değiştirmek için geceli gündüzlü çalıştım. Bir şeyi düşünüyorsanız uygulamanız da öyle olmalı. Daha sonraki hikâyelerimde Arapça, Farsça sözcükleri yok denecek kadar azaltma gayreti içerisine girdim. Hem yazacaksınız, uzun bir süre demlenmeye bırakacaksınız hem de iyinin ötesinde olmasına özen göstereceksiniz. Aceleyle, çalakalem yazar olunmaz.

İlk baskıdan sonra aynı eserin diğer baskılarında konu veya teknik bakımdan değişiklik yaptınız mı?

Çok nadir. Değiştirmem olmamıştır. Bir kelime belki. Hatta bu sorunuza ilk hikâyelerimin dili dışında, hiç cevabını da verebilirim.

Bir yazınızda (Varlık, 523, 1960, s.11) Boş Beşik'i dördüncü kez yazdığınızı söylüyorsunuz?

Boş Beşik ilk yazılı şekliyle 1949 yılında oynadı. Çünkü bakın dört günde yazdım. O zaman avukat stajyeriydim. Para da kazanırım diye şehir tiyatrosuna verdim. İzmir halkı da büyük ilgi gösterdi. 1949'da İzmir Şehir Tiyatrosu daha neydi ki, Türkiye'deki tiyatro neydi? Çok zayıftı. İstanbul, Ankara tiyatrosu daha yoktu bile. Yeni yeni kuruluyordu. Sonra Boş Beşik'in maşallah oynamadığı yer kalmadı. Bütün Türkiye dahil olmak üzere yurt dışında da oynadı. Boş Beşik'in yarışmada birinciliği bile var (Nisa Serezligil'in oynadığı). Şimdi ben kendimi meth mi edeyim, ben bu cahil memlekette. Ben ne yazdığımı biliyorum Boş Beşik yazmakla. Bunu daha anlamayan Türk yazarı çoktur. Türk folklorünün ünlü bir hikâyesiydi Boş Beşik. Herkes kendine göre anlatırdı yazılı metin yoktu. Sonra sonra oldu. Hatta benden sonra oldu. Boş Beşik'in ilk yazılısı benden çıktı. Boş Beşik'te "Elmalı'dan çıktım yayan" türküsü vardır. Halkın ağzından kısa bir hikâyesi vardır. Yarım sayfa ya tutar ya tutmaz. Ben folklorü severdim. O sevgiyi çok erken duydum. Eee tabî o sevgiyle Boş Beşik'te bana gelecekti. Her seferinde filme alındı. Filmler her seferinde tutuldu. Halk niye tuttu bunu bu kadar? Bir sebebi var. Ben buradan gittim zaten tiyatroya. Halkın gizli kaynakları ne? Neyi görmek istiyor? Kendini nasıl bir aynadan seyretmek istiyor?

Roman ve hikâyeleriniz için de aynı durum söz konusu mu?

Her zaman, her şeyde vardır. Hiçbir zaman Türkiye'den, Türkiye gerçeklerinden kopmadım. Elbette roman ve hikâyelerim için de geçerli. Şiirlerim de öyle, baştan aşağı. Uzun kısa şiirlerimde Türkiye bayrak açar. Bu tabiri ilk defa kullanıyorum. Böyle geldi. Edebiyatta "insan" önemli. Romanımı veya hikâyemi okuyun. Hangisi Türkiye gerçeklerinin dışında. Daha doğrusu insan tabiatından uzakta. Zeliş'i tanıdım. Avukatlık yıllarımda çok faydası oldu bana. Köylüler, her biri ayrı bir dünya. Susuz Yaz'daki hangi hikâye bize yabancı. Urla'da kıtlık, tütün, küçük yerlerde memurlar, kız kaçırma felan felan... Hangisinde siz ya da onlar yok ki?

Edebî bir topluluk içerisinde bulundunuz mu?

Hayır. Benim grubum felan olmadı. Ben yalnızca Orhan Veli ile kardeş gibiydim. Beni çok severdi. Aramızda yedi yaş fark vardı. Ben yirmi yaşındayken o yirmi yedi yaşındaydı. Gençecik de öldü. Yüreğimi de yaktı. O yıllarda benim çalışmalarım hakkında çok güzel laflar söyledi. Şöyle olacak, böyle olacak derdi. Hasesiz, fesatsız, çok zarif bir insandı. Onun kadar kibar, efendi bir insan olmak zordur. "Ölüsünü gösteremeyen kedi." derlerdi. Sarhoş olmaya başladı mı bakarsın kaybolur. Hiç Allahısmarladık demezdi. Kimseyi rahatsız etmezdi. Kimseye yük olmazdı. Yazık oldu Orhan Ağabey'e, ölümü dahi asaletin bir işaretidir. Bahçelievler'de 1950 yıllarında daha yollar yeni yapılıyor. Meziyet Hanım vardı, Orhan Bey'in arkadaşı. Onu Bahçelievler'de eve götürmüş taksile. Cebindeki parayı belli etmezdi. Dönüş parası

yok. Taksiye “Sen git.” demiş. Ankara’ya dönecek. Açılan kanal çukuruna düşer, başını çarpar. İki gün “Başım başım, başım ağrıyor.” diye dolaşır. Sonra koma.

Orhan içer ben de içerdim. Ben ertesi akşam başka misafiriğe giderim. Orada içilmez içmem. Ama Orhan yine bir yere gidip içmiştir. Alkolikti yazık. Yaa ölümüne de sebep! Olamadım ben de bir alkolik. Erişilmez bir terbiyeye sahipti. En üzüldüğü olaylara bile sevindiği tonda aynı şekilde cevap verirdi. Çok zarif, çok terbiyeli. Böyle hayatımda gördüğüm iki üç insandan biridir. Hiç kişisel dertlerini ortaya sürmez. Orhan Veli ile bir yere gidin zannedersiniz ki üzerinde milyonlar var. Hâlbuki çıktuktan sonra otobüs parası kalmamıştır, yürüyerek gider. Son kuruşunu eşi dostu için harcardı. Onunla ağabey kardeş gibiydik. Benim hakkımda konuşurken ben utanırdım bu kadar methetme diye. Bazen utanıyorum kendi davranışlarımdan. Orhan’ın terbiyesine erişmek mümkün değil. Beni şiire en çok Orhan Veli teşvik etti.

Cahit Sıtkı’yla aynı evde kaldık. Nurullah Bey’in (Ataç) en sevdiği şair bendim. Beni evine götürürdü, sofrasında yemek yerdik. Çok severdi beni. Babasının oğlu değilim. Yeteneğimi, terbiyemi, şiire olan bağlılığımı beğenirdi. Ankaralılar bilir akşam üstü çıkar “Necati Bey’i gördünüz mü, Necati Bey’i gördünüz mü?” diye beni arar. Ankara’da Özen Pastanesi’nde otururduk. Çok yakınlık gösterdi bana, çok sevdi. Dedikodular da çıkardılar “Kızını verecek.” diye. Akıllı bir kızı vardı. Nurullah Bey’in de istediği damat bendim. Ne yapsın, damat gelecek Nurullah Bey de şiirden, sanattan konuşacak onunla. Çevremde herkes edebiyatla ilgilenirdi; ama benim bireysel bir özelliğim var ki onlardan bağımsız kalabildim. Bir grup içinde yer almak sanıyorum bana uygun değildi. Çevremdeki kişilerden bir şeyler öğrendim, onlar benden bir şeyler öğrendiler; ama bir arada olmak mı... düşünmedim.

Eserlerinizi yazdığımız zaman fikir alışverişinde bulunduğunuz kişiler var mıydı?

Ne fikir alışverişinde bulunacakmışım kendimi bulduktan sonra. Bana kimin fikir verebilecek gücü var ki? Bilmediğim şeyi yazar mıyım ben, düşünmediğim şeyi. Ama alıp okuyan varmış. Her yazdığım beğenildi benim, ben talihli bir yazarım. Hiç acele etmedim. Liseden itibaren şiir kültürüm kuvvetli. Hüseyin Batuhan beni çok yüreklendirdi, çok teşvik etti. Sürekli yazmamı isterdi. İlk dönemlerim için belki bu sorunuza düşünebilirim. Ocak’ta yayımlanan “Koşma”yı kimse görmesin diye nasıl uğraştığımı ben bilirim. Ama onda da kişiden fikir almadım, nasıl olmuş diye sormadım kimseye. Yalnızca tamamen bana ait değildi o kadar. Sandım ki halkın sorunlarıyla ilgilenmek halk şiiri yazmakla olur.

...

Eserleriniz için yazılan eleştiri yazılarını okurken “Ben böyle demek istememiştim, yanlış yorumlamışlar.” dediğiniz oluyor mu?

Hiç üstüne düşmem. Hatta yarıda bırakırım, doğru dürüst yazmamışsa. Ben hakkımda şunları bunları yazsınlar diye yazmıyorum. Yine de bazen sinirlendiğim ve kendi kendime söylendiğim, gücendiğim oluyor. Özellikle senaryolaşan eserlerimde. Ben ne yazıyorum film ne oluyor. Benim vermek istediğim mesaj, yakaladığım duyarlık kaybolup gidiyor. Gece gündüz çalışmama mı yanayım seyircinin izlediğine mi?

Kendi yazdığımı “Aferin Necati” diye masadan kalktığım an bitti. Alem ne derse desin. Ben kendime aferin ulan Necati yine döktürdün dedim mi bitti. Bunu bazen demişimdir de. Gece yataktan kalkarım uyuyamamışım. Saat iki, üç düşündürür. Öyle, bazen eşim de arkamdan uyanır, kalkar, gelir. Ne yapıyorsun diye. Bakar ki yazı yazıyorum. O heyecanı atlatıncaya kadar saat dörtte, beşte geçerim masamın başına. Hızlı hızlı elle yazarım. Her zaman ilk yazıyı elle yazar sonra daktiloya çekerim. Bir defada oturup yazdığım şey, çok nadirdir. 3,5,6 yaa! Sonra yabancı yazarları da incelediğim zaman görüyorum ki, en ünlü Fransız yazarları Stendhal tekrar tekrar yazıyor. Gelmiş geçmiş dünyanın en ünlü yazarlarından biri. Bir insan hemen yazdığını beğenmemeli. Bekletmeli, okumalı, kusurlarını görmeli, düzeltmeli. Bu olmamış diye baştan bile yazılabilir. Yazarların çoğunun yaptığı budur. Bir kere de gazete yazısı değil ki. Yapısı var bunun. Anatomisi var, bir hikâyenin. Ciğeri var, böbreği var, hepsi var. Bir canlı getiriyorsunuz dünyaya. Daha yazmak isteyip de yazamadığım çok konu var.

Hocam, yazarın toplumu eğitmek gibi bir görevi veya sorumluluğu var mı?

Ben kimseyi eğitmek için yazmıyorum. Ben kendi paşa gönlümü tatmin etmek için yazıyorum. Okuyanlar beğeniyorlar. Onlar da okuyorlar, bir şeyler kapıyorlar. Otururken masanın başına düşünür müyüm yahu, yazacağım yazmayacağım diye. Konu beni çekiyor. Bu konu beşeridir, bu konunun anlatılması lazımdır, okunması lazımdır. İnandım mı yazarım. O konu insancıl bir soruna değiniyordur, anlamı vardır, değeri vardır benim için. Mahkemelerde ne konular çıkar. Ne dramlar yaşanır. Benim de üzerinde durduğum bazı hikâyeler oradan çıkmıştır. Kız kaçırılmalar, küçük çocuklara yapılan tecavüzler yüreğini yakar insanın. Eğitmek benim görevim değil. Okuyan kitabı kapattığında zaten bir şeyler yakalar. Ben gerçeği yazarım. Haberlerde duyduğumuz, çevremizde gördüğümüz olaylar bizi etkilemez mi? Nasıl davranacağımıza yön vermez mi? Okuyucu da öyle. Okuduktan sonra kafasında yorumunu yapar. Ben bunun hesabını yapmam, o, kendiliğinden gelir.

...

Sizce yeni nesil sizi ne kadar tanıyor?

Kim alıyor benim kitaplarımı? Arkası arkasına satıyor. Kitaplardan kaç senedir eklemek yiyoruz, geziyoruz tozuyoruz, seyahate gidiyoruz. Benim o tarafım tartışılmaz. Herkes bilir iyi kazanan bir yazar olduğumu. Benim kitaplarımın okunduğunu ben biliyorum. Oturup akar giderim. Uykusunu kaçırdığım çok insan olmuştur benim. Kitabın şurasında bırakacağım, burasında bırakacağım diye. Uykum kaçır o kitap bitene kadar. Sen nasıl yazarsan öyle okunursun. Bende lüzumsuz laf bulamazsın. Alın bir kitabımı okuyun şu cümle çıkar diye gelin bana; o cümleyi neden çıkaramayacağımızı söyleyeyim size. Tuğla gibi taşları tek tek konmuştur. Bir tanesini çek yerinden delik açılır. Ben fazla uzatarak sakız gibi yazmam. Neyse gereği onu yazarım. Cümleyi süslemekten çok sağlam cümleler yazmak lâzım. Türkçeniz güzelse o cümle güzelleşir zaten. Özür dilerim ama; ben Türkçem hakkında çok övgü dinledim. O güzellik nereden geliyor? Yerinde kullanmaktan tabî ki. Lüzumsuz gevezelik yaparsan bozarsın cümleyi.

...

Hocam yazmak isteyip de hâlâ yazamadığınız bir şeyler var mı?

Olmaz olur mu? Yüz düşünmüşümdür beşini yazmışımdır. Akar bende mütemadiyen yeni konular. Öyle oturup da yazacağım zaman konu aramam. Bugün de masaya otursam yazarım ama yorulmuşum artık. Bir insan seksenine yaklaşırken roman yazmaz. Artık dinlenme zamanı. Yiğilma hikâye, roman notlarım var. Şiirle başladım. Şiirle beraber hikâyelerim çıkmaya başladı, tiyatro başladı. Makaleler, edebiyat çalışmaları, tenkitler neye atsam elimi çıkardı bir şeyler. Sonra bir ara geldi yorulmuşum. Önce yayıncılar yordu beni sonra da sağlığını. Yazmayı bırakmadım ki ben. Daha ne yazacağım. Benim yazdıklarım bana yeter. Yüz sene sonra da adımın yaşayacağına kâniyim. Siz niçin buradasınız kırk yıl evvelki yazdığım kitaplar için. Nasıl kırk sene sonra siz geldiniz yüz kırk sene sonra da gene olur. Bu böyledir. İlk barajı aştiniz mi önünü kimse önleyemez.

...

Geriye dönüp baktığımızda mutlu bir hayat sürdürdüğünüzü düşünüyor musunuz?

-Böyle bir karım varken nasıl olmayayım.

-Berin Hanım: Edebiyat açısından soruyorlar Necati.

-Biliyorum. Niçin olmayayım. Ben, şan şöret peşinde değilim. Edebiyatçının mutluluğu masasından kalktığı an başlar. Ben o masanın başından iyi yazdığım zaman “Aferin sana Necati” diye kalktığımı bilirim kendi kendime. Ben beğendim mi gerisi

bana vız gelir. O aferini ben bir çekmişsem maşallah âlem bin çeker. Parasal açıdan da sıkıntım olmadı. Daha ne? Hiç pişman olmadım. Ben hem yaşadım hem yazdım. Benim kadar iyi yaşayan yazar çok azdır. Aşkларım oldu, eğlencelerim oldu, gezilerim oldu, hiçbir eksiğim yok dünyada. Allah bana verdiğini herkese versin. Hiç pişman olacağım bir şey yapmadım. İzmir’de, Ankara’da, İstanbul’da hep güzel yerlerde yaşadım. Ama şimdi biraz farklı. Şimdi artık yasaklarla yaşıyorum. Tabii doktorun istekleri. Kemoterapi tedavisi görüyorum. Ne zaman kalkacak bu yasaklar bilmem. Birbiri peşine eserlerim için koşuşturduğum günlerimi özlüyorum. Hastahane beni çok yordu. Sağlık önemli kızım. Onu yazayım, bunu yazayım derken çok çalıştım.

...

Hocam benim soracaklarım bu kadar, sizin söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Teşekkür ederim.

METİN ÜZERİNDE ÇALIŞMALAR

1. Mülakat yapılan kişiyi tanıyor musunuz? Kimdir?
2. Mülakat yapan kişinin mülakat için ön hazırlık yaptığını düşünüyor musunuz? Bunu hangi cümlelerden anlıyorsunuz?
3. Mülakat yapan kişi Necati Cumalı’yı hangi yönleriyle tanıtmıştır?
4. Yapılan mülakatın amacı nedir?
5. Metni açıklık, akıcılık, duruluk ve yalınlık bakımlarından inceleyiniz.
6. Metinde hangi anlatım türü/türleri kullanılmıştır?
7. Metinde anlatım bozukluğu olan cümleler var mı?
8. Metinde dil hangi işlevde kullanılmıştır?
9. Metnin birinci bölümünde ilk anlam, yan anlam ve mecaz anlamda kullanılan sözcükleri gösteriniz.

11. SÖYLEV (NUTUK, HİTABET)

1. Tanımı

Bir topluluk önünde belirli bir konuda yapılan etkili ve inandırıcı konuşmalara söylev (nutuk) denir.

Söylev kavramı eskiden nutuk terimiyle karşılanır; topluluk önünde konuşma sanatına hitabet, söylevciye de hatip denirdi.

Söylev söz ve sesle birleşen bir sanattır.

Söylevde amaç nedir?

Söylevde amaç, dinleyenleri kendi düşüncesinden yana çekmektir. Bu nedenle söylenen sözler ve söyleyiş biçimi inandırıcı, etkileyici, coşturucu nitelikler taşımalıdır.

İnsanları heyecanlandırmak, bir fikri, bir kanaati insanlara aşlamak ve benimsetmek önemlidir.

2. Özellikleri

- Söylevci söylevin çeşidine ve konuya bağlı olarak anlaşılır sözcükler seçmeli; cümleler kısa, yalın, akıcı, içten ve etkili olmalıdır.
- Söylevcinin, konuştuğu konuyu çeşitli yönleriyle iyice bilmesi ve söyleyeceklerine inanması gerekir.
- Söylev veren kişi konuşmasını duruş, jest ve hareketleriyle desteklemelidir.
- Söylevcilerin en önemli yeteneği toplulukları inandırmadaki güçleridir. Ayrıca iddiaları kanıtlaması ve dinleyicide oluşacak kuşkuları ortadan kaldırması gerekir.
- Söylev tiyatro ile birlikte gelişmiştir.
- Hemen her yazı türü yeri gelince söylevden yararlanır.
- Sesi topluluğun sesine dönüştürme, coşturma, toplulukta duygusal doruklar ve insanda tartışma atmosferi yaratmak söylevin önemli özelliklerindedir.
- Söyleyişte yersiz ve gereksiz vurgular, anlaşılmaz ve abartılı sözler, aşırı ses yükseltmelerinden kaçınılır.
- Dilin alıcıyı harekete geçirme işlevi ile heyecana bağlı işlevi birlikte kullanılır.
- Dinleyicilerin zevk, kültür düzeyleri ve gereksinimleri konuşmacı tarafından dikkate alınır.
- Etkili, heyecanlı ve açık cümlelerle söylev bitirilir.

Konularına göre kaç tür söylev vardır?

Konularına göre söylevler

- a. Siyasi söylev :** Genellikle parlamentolarda, diplomatik toplantılarda, mitinglerde söylenen siyasî amaçlı söylevlerdir.
- b. Dinsel söylev :** Tapınaklarda bireysel ve toplumsal sorunları dinsel açıdan yorumlayan söylevdir. İslâmî toplumlarda bu tür söylevlere hutbe denir.
- c. Hukuksal söylev :** Mahkemelerde, yargılama sırasında suçlamak ya da savunmak amacıyla söylenen söylevdir.
- d. Akademik söylev:** Akademilerde, bilim toplantılarında söylenen söylevdir. Akademik kabullerde, açılış, kapanış ve ödül törenlerinde yapılan bilimsel içerikli söylevler de vardır.
- e. Askerî söylev :** Ordunun moral gücünü yükseltmek ve güven duygusunu artırmak için askerlere yönelik verilen söylevdir.

Söylev türünün tarihsel gelişimi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Söylev türünün ilk örneklerini Eski Yunan ve Roma dönemlerinde görüyoruz. Eski Yunan edebiyatında Demosthenes (Demostenes), Lâtin edebiyatında Cicero (Çiçero), Fransız edebiyatında Bossuet (Bosse), Mirabeau (Mirabu) ve Robespierre (Robespiyer) ilk akla gelen tanınmış söylevcilerdendir.

Ülkemizde toplanma ve söz özgürlüğünün sağlandığı II. Meşrutiyette yetişen en tanınmış söylevciler Ömer Naci ile Hamdullah Suphi Tanrıöver'dir.

Cumhuriyet Döneminin en büyük konuşmacısı ise Mustafa Kemal Atatürk'tür. Mustafa Kemal Atatürk "Söylev"de bir tarih belgesi örneği vererek Türk ulusu ile yaşadığı tarih dilimini bu belgede ayrıntılarıyla yorumlar.

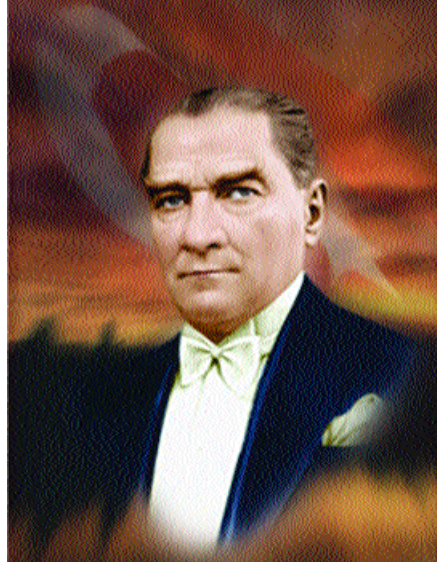
SÖYLEV (NUTUK, HİTABET) ÖRNEĞİ

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Atatürk'e göre çağdaş uygarlık nedir? Araştırınız.

Atatürk'ün tek yol gösterici olarak bilimi ölçü almasının nedeni hakkında neler düşünüyorsunuz? Açıklayınız.

ONUNCU YIL NUTKU

Türk milleti!

Kurtuluş Savaşı'na başladığımızın on beşinci yılındayız. Bugün, cumhuriyetimizin onuncu yılını doldurduğu en büyük bayramdır. Kutlu olsun!

Bu anda büyük Türk milletinin bir ferdi olarak bu kutlu güne kavuşmanın en derin sevinci ve heyecanı içindeyim.

Yurttaşlarım!

Az zamanda çok ve büyük işler yaptık; bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir.

Bundaki muvaffakiyeti, Türk milletinin ve onun değerli ordusunun bir ve beraber olarak azimkârane yürümesine borçluyuz. Fakat, yaptıklarımızı asla kâfi göremeyiz! Çünkü, daha çok ve daha büyük işler yapmak mecburiyetinde ve azmindeyiz. Yurdumuzu dünyanın en mamur ve en medenî memleketler seviyesine çıkaracağız.

Bunun için bizce zaman ölçüsü, geçmiş asırların gevşetici zihniyetine göre değil, asrımızın sürat ve hareket mefhumuna göre düşünölmelidir. Geçen zamana nispetle daha çok çalışacağız. Daha az zamanda daha büyük işler başaracağız. Bunda da muvaffak olacağımıza şüphem yoktur. Çünkü, Türk milletinin karakteri yüksektir. Türk milleti çalışkandır. Türk milleti zekidir. Türk milleti, millî birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilmiştir. Ve çünkü, Türk milletinin yürümekte olduğu terakkî ve medeniyet yolunda, elinde ve kafasında tuttuğu meş'âle müspet ilimdir.

Şunu da ehemmiyetle tebarüz ettirmeliyim ki, yüksek bir insan cemiyeti olan Türk milletinin tarihî bir vasfı da, güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir. Bunun içindir ki, milletimizin yüksek karakterini, yorulmaz çalışkanlığını, fitrî zekâsını, ilime bağıllığını, güzel sanatlara sevgisini, millî birlik duygusunu mütemadiyen ve her türlü vasıta ve tedbirlerle besleyerek inkişaf ettirmek, millî ölkümüzdür.

Türk milletine çok yaraşan bu ölkü, onu bütün beşeriyette hakikî huzurun temini yolunda kendine düşen medenî vazifeyi yapmakta muvaffak kılacaktır.

Büyük Türk milleti!

On beş yıldan beri giriştiğimiz işlerde muvaffakiyet vaat eden çok sözlerimi işittin... Bahtiyarım ki sözlerimin hiçbirinde milletimin hakkımdaki itimadını sarsacak bir isabetsizliğe uğramadım.

Bu gün aynı inan ve katiyetle söylüyorum ki, millî ölküye tam bir bütünlükle yürümekte olan Türk milletinin büyük millet olduğunu, bütün medenî âlem, az zamanda bir kere daha tanıyacaktır. Asla şüphem yoktur ki Türklüğün unutulmuş büyük medenî vasfı ve büyük medenî kabiliyeti bundan sonraki inkişafıyla âtinin yüksek medeniyet ufkunda yeni bir güneş gibi doğacaktır.

Türk milleti!

Ebediyete akıp giden her on senede, bu büyük millet bayramını daha büyük şerefle, saadetle, huzur ve refah içinde kutlamayı gönülden dilerim.

Ne mutlu Türk'üm diyene!

Mustafa Kemal ATATÖRK

Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri

SÖZCÜKLER

âti	: Gelecek.
azimkârane	: Kararlılıkla.
bahtiyar	: Mutlu.
beşeriyet	: İnsanlık.
ebediyet	: Sonsuzluk.
fitrî zekâ	: Yaradılıştan gelen zekâ.
inkışaf etmek	: Gelişmek, geliştirmek.
katiyetle	: Kesinlikle.
mamur	: Bayındır.
mefhum	: Kavram.
muassır medeniyet	: Çağdaş uygarlık.
muvaffakiyet	: Başarı.
müspet	: Olumlu.
mütemadiyen	: Sürekli.
nispet	: Oran.
refah	: Bolluk, gönenç.
tebarüz etme	: Belirtme, açıklama.
terakki	: İlerleme, yükselme.
vaat etme	: Söz verme.
zihniyet	: Düşünce, inanç.

AÇIKLAMALAR

Atatürk'ün dil ve anlatım özellikleri için şu yargıya varabiliriz: Atatürk zengin bir anlatıma sahiptir.

Cumhuriyet Döneminin en büyük konuşmacısı Mustafa Kemal Atatürk'tür.

Atatürk'ün, Türkiye Cumhuriyeti'nin 10. yıl dönümünde söylediği "Onuncu Yıl Söylevi" on yıllık geçmişin değerlendirmesidir. Bu söylev, yol gösterici ve uyarıcı bir söylevdir.

Atatürk'ün "Söylev" adlı iki ciltlik bir eseri de vardır. Atatürk, Türk ulusu ile birlikte yaşayıp yaptığı tarihi, bu belgede yorumlar.

Mustafa Kemal Atatürk, Söylev’de anlattığı olaylara başlangıç olarak Samsun’a çıktığı günü seçer: “1919 senesi Mayısın 19’ uncu günü Samsun’a çıktım.”

Atatürk devriminin en önemli bölümünü 1919’dan 1922’ye kadar süren Ulusal Kurtuluş Savaşı oluşturur.

Atatürk; parçalanmış, bölünmüş, çökmüş, bağımsızlığını yitirmiş, çağ dışı kalmış bir imparatorluktan koparak bir avuç Türk’ün yaşadığı “ata yurdu”nun insanlarıyla bağımsız, yeni bir devlet kurmanın olağanüstü öyküsünü baştan sona ilk ağızdan ve belgelerle anlatır Söylev’de.

Söylev’de yürüttüğü Ulusal Kurtuluş Savaşı’yla birlikte Tanzimat’la başlayıp eski-yeni, ileri-geri savaşının toplumsal bir kesitini de yansıtır bize.

Söylev’i “Gençliğe Sesleniş” ile bitirir Mustafa Kemal Atatürk.

Atatürk tarafından Mecliste okunması 36 saat süren Söylev ,1927’de iki cilt olarak basılmıştır.

METİN ÜZERİNDE ÇALIŞMALAR

1. Atatürk yukarıdaki metni ne zaman ve kime karşı söylemiştir?
2. “Onuncu Yıl Nutku”nun söyleniş amacı nedir?
3. Metindeki sesleniş ve heyecanı dile getiren ifadeleri bulunuz. Bu ifadelerin metin içerisindeki işlevini açıklayınız.
4. Metnin ana düşüncesi nedir?
5. Atatürk, Kurtuluş Savaşı kazanıldıktan sonra niçin Cumhuriyet yönetimini seçmiştir?
6. Atatürk, “Onuncu Yıl Nutku”nu “Ne mutlu Türk’üm diyene!” sözüyle bitirir. Niçin?

Siz de “vatan sevgisi, bireysel özgürlük mücadelesi veya eğitim hakkı” konularından biri üzerine bir söylev yazınız. Söylevinizi dikkatle birkaç kez okuduktan sonra metne bakarak ailenize veya arkadaşlarınıza karşı konuşunuz.

ÖZET

Herhangi bir konu ya da sorunun farklı boyutlarla ele alındığı gazete ve dergi yazılarına röportaj denir.

Konularına göre röportajlar:

Bir yeri konu alan röportaj,

İnsanı konu alan röportaj,

Eşyayı konu alan röportaj olarak üçe ayrılır.

Yazarın kişisel görüşleriyle zenginleştirdiği, gazete haberlerinden daha genişletilmiş yazılardır. Yazarın röportajında derinlemesine inceleme ve araştırma yapması gerekir.

Herhangi bir gazetecinin ünlü bir kişiyi ziyaret ederek ona alanıyla ilgili sorular sorması ve bu sorulara verilen cevaplardan oluşan yazılara mülakat denir.

Mülakat yapacak kişinin mülakata iyi hazırlanması gerekir. Mülakat metnine sonradan ek yapılmaz. Yazar istediği ifadeyi yazısının arasına yerleştiremez.

Belli bir konuda, bir topluluk önünde etkileyici söz söyleme sanatına söylev denir. Tiyatro ile birlikte gelişen bu türün amacı, toplulukları duygulandırma, coşturma ve istenen doğrultuda etkilemedir. Siyasal, dinsel, hukuksal, bilimsel vb. alanlarda örnekleri görülebilen bu türün en başarılı örneğini Atatürk'ün Söylev (Nutuk) adlı eserinde görüyoruz. Kurtuluş Savaşı öncesi, savaş yılları ve çağdaşlaşma çalışmaları Söylev'de çok başarılı bir dille anlatılır.

Söylevler konularına göre: siyasi, dinsel, hukuksal, akademik ve askerî olarak gruplandırılabilir.

TEST III

1. “Belli bir düşünceyi anlatmak, toplulukları etkilemek, coşturmak, tartışma ortamı yaratmak ve insanda duygusal doruklar oluşturmak amacıyla yapılan konuşmalardır.”

Yukarıdaki metinde tanımlanan edebî tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Mülakat
 B. Eleştiri
 C. Söylev
 D. Röportaj
2. Röportajla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır**?
- A. Röportaj yapacak kişi, röportajın konusu hakkında geniş bir bilgiye sahip olmalıdır.
 B. Röportajlar fotoğraf, film ve ses kaydıyla zenginleştirilir.
 C. Röportajlarda öğretici, açıklayıcı, kanıtlayıcı gibi çeşitli anlatım türlerinden yararlanır.
 D. Röportaj yapan kişinin konuşmasından çok, jesti ve hareketleri önemlidir.
3. Aşağıdakilerden hangisi bir röportaj çeşidi **değildir**?
- A. Bir yeri veya bölgeyi konu alan röportaj
 B. Gazetede yer alan röportaj
 C. Eşyayı konu alan röportaj
 D. İnsanı konu alan röportaj
4. Mülakat yapacak kişi için aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?
- A. Bilgili olmalı ve karşısındaki kişiyi bilgilendirmeli.
 B. Mülakat yapmadan önce ön hazırlık yapmalı.
 C. Sabırlı, hoşgörülü ve nazik olmalı.
 D. Sürekli kendi konuşarak karşısındakini sıkmamalı.

5. “Parlamentolarda, diplomatik toplantılarda, mitinglerde söylenen siyasî amaçlı söylevleredenir.”

Yukarıdaki boşluğa aşağıdaki seçeneklerden hangisi getirilmelidir?

- A. Dinsel söylev
- B. Hukuksal söylev
- C. Siyasi söylev
- D. Akademik söylev

6. Metinler, öğretici olmalıdır.

Alınan cevaplar yorumlanmadan aynen yayımlanmalıdır.

Alanında tanınmış kişilerde yapılır.

Söyleşmeye bağlı anlatım biçiminden yararlanır.

Yukarıdaki bilgiler hangi yazı türüne aittir?

- A. Söylev
- B. Röportaj
- C. Haber yazısı
- D. Mülakat

7. “Dilin alıcıyı harekete geçirme işlevi” ve “heyecana bağlı işlevi” hangi türde daha çok kullanılır?

- A. Mülakat
- B. Söylev
- C. Röportaj
- D. Eleştiri

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde türemiş sözcük **yoktur**?
- A. Toplantıda konuşulanlar canını sıktı.
 - B. Onun için kızgınlığını ifade etmek zordu.
 - C. Sakin bir yerdi, herkes bizimle geldi.
 - D. Kitapları sizin okumanızı rica etti.
9. Altı çizili sözcüklerin hangisi yapı bakımından diğerlerinden farklıdır?
- A. Başaklar sarardı, artık harman zamanı.
 - B. Gökyüzündeki yıldızları kim sayabilir ki?
 - C. Söylediklerini örtbas etmeye çalıştı ama başarılı olamadı.
 - D. Babaannemin saçındaki aklar gün geçtikçe arttı.
10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem deyim hem de terim olan sözcük aynı cümlede kullanılmıştır?
- A. Heyecanlandığını söylemedi ama ayakları birbirine dolaştı.
 - B. Matematik dersinden aldığı notun acısı içine çöktü.
 - C. Teleskobun tarihçesini uzun uzun anlattı.
 - D. Arkadaşını görünce kulağına küpe olan sözleri yine unuttu.

